

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 11. Nullum instituit Deus expiando adulterio sacrificium, sed bene contra illud, zelotypiæ sacrificium perpetuo firmatum miraculo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

omnibus qui tecum sunt, & omnibus &c. q. d. mille argenteos sibi dedi, quem fratrem vocas, & tuus est vir: ipse est velum potentissimum, quod tuam possis operire faciem, ne quis te videat alienus. Mulierum, quas volebant passim ab omnibus videri, mos erat, velum faciebatur oppandere, imo teste Lipomanno talis increbuit in Alexandria Carris consuetudo.

21
TERTUL.
Cap. 19.

Hinc originem sumpsit familiaris illa ceremonia ab Apostolis introducta velandi virginis, quae sponsas se Deo consecrabant, de qua Tertullianus tractatum edidit: *De velandis virginibus*, & vocat hoc velum: *Armaturam pudoris velum verecundiae, in virum sexus qui faciat ut nec tuos immittas oculos, nec admittas alienos.* Nec fas est illam intueri virginem Deo consecratam. Quinimo ea de causa mos hic est ecclesiae in nuptialibus velum capitibus eorum imponere, qui matrimonio iunguntur q. d. quod vir ille non aliud respicere debeat, quam ad hanc mulierem nec ipsa nisi ad virum hunc: ut igitur in mulierem nullus curiosè suos conijceret oculos, ei facies velo tegebatur. Praemonet ergo rex Saram: non huic Domina, fratri tuo nomen deneges mariti, & quocumque profecta fueris, illum ut coniugem tuum contestare: hoc etenim immunis eris, ne quis alius te conspiciat, teque concupiscat, cum ex eo quod adulterium peccatum sit pregrande, tum ob supplicia, quibus illud confestim Deus castigat: siquidem in prae-nam adulterij nedum unam familiam, sed & integrum demolitur, evertitque imperium. Poterat hoc rex ille dicere: quandoquidem hoc in seipso fuerat expertus: licet enim amore Saræ raperetur inhonesto, vultus illius affectus elegantia, quam interim credit esse liberam: quam primum tamen audiuit, *Habet virum*, in stat lapidis obduruit, & momento temporis affectus ille carnalis evanuit, timor enim futuri supplicij, cordis sanguinem constringit, & nihilominus illud quod diximus non evasit incolumis. Hoc plus satis esse deberet, ne quis mulierem audeat intueri, quam scit coniugatam, & Deum adeo graviter adulterio prouocari, ut diximus & dicturi sumus.

§. II. Nullum instituit Deus expiando ad-
ulterio sacrificium, sed bene contra il-
lud, zelotypia sacrificium perpetuo fir-
matum miraculo.

AD rem duo considera in lege veteri: num, quod modo declaramus idcirco legem fin-
xisse Deum, ut adultera manibus omnium
lapidaretur, quasi quae omnes periculo exposuisset
evidenti. Alterum, quod nota D. Aug. cum
enim Deus sacrificia praecipisset omni-
genis a peccatis emundandis: ita ut per illa tum re-
poris expiantur, nullum attamen expiando sta-
tuitor adulterio: *Hos erimes* inquit D. Aug.
In lege nullis sacrificijs mundabatur. Videtur
enim indicare Deum, nullum huiusmodi superesse
remedium. Imo potius particulare in contrarium in-
stituit sacrificium, nempe zelotypiae coram toto po-
pulo peragendum. Expendit D. Thomas, quod illa
machina sacrificio: si licet eorum nullum in se
virtutem haberet operandi in anima efficaciter,
duo tamen habuit omnino singularia, in quibus
virtus Dei mirabilis & manifestos operabatur
effectus: unum in auctoritatem Sacerdotum, al-
terum in abominacionem adulterij. Primum erat
in leprosi mandatione. Praeceperat Deus, eam le-
pra sit infirmitas contagiosa, qui illa foret im-
mandus, ut ab hominum consortio sequestraretur,
& iudicium num quisquam leprosus esset
nec ne, spectaret ad Dei Sacerdotes. (Vide supra.)
Itaque quoties quispiam contenderet à lepra se
mundatum, lex praecipiebat se coram Sacerdote
fisteret, ipse verò rei veritatem inquireret, num
verè mundatus esset: quod si mundatum esse
Sacerdos assereret, offerret duorum passerum
pro illo sacrificium &c. quod factò virum om-
nes mundum esse censerent. Oritur hic difficul-
tas: poterat Sacerdos decipi, tum quia lepra
morbus est proditorius: etenim saepe cute ex-
terius integra partes inuadit interiores, & tan-
tò postmodum impetu prodit fortiori: tum quia
Sacerdos medicus non habebat scientiam, nec
eius erat ordinis, aut muneris tale malum
aut curare aut agnoscere: vnde de facillitate
potuisset, & si medici in huius morbi saepe iudi-
cio aberrant, multo magis poterat deludi Sa-
cerdos. Hoc tunc contingebat (teste D. Thoma) *Nuncupat*
ex multorum opinione hebraeorum miraculum *errabat*
obstupendum: etenim si adhibita Sacerdos de-
bita diligentia, & iuxta praescriptas sibi à Deo *in ea se*
leges *certos*

legem hominem illum pronuntiaret ac iudicaret realiter non esse leprosum, vel iam a lepra mundatum, licet à vero aberraret, & leprosus mundatus non fuisset, aderat hic ad miraculum Dei virtus, quæ subitò à lepra mundabatur, vt illò Sacerdotum consuleretur auctoritati eius, que populus fideret determinationi. In quo pariter nobis symbolum præmisit Sacramenti poenitentia, in eo quod elapsis proximè diebus exposuimus. Grande miraculum: *Si contineret Sacerdotem errare* (inquit D. Tho.) *in iudicando miraculosè leprosus mundabatur à virtute diuina, non tamen virtute sacrificiorum.*

D. Tho. 1. 2. q. 107. a. 4. ad 9. VII. Cur Deus voluerit adulteriū manifestari.

Secundum spectabat adulteram: etenim proprium instituit sacrificium dictum zelotypia duabus de causis: prima, vt crimen detegeretur adulterij: secunda ad eius supplicium. Si quando vir coniux, inquit Deus, suspicionem habuerit de violato ab vxore thalamo, resque latet incognita, nec testium potest fide confirmari, volo sacrificij oblatione veritas elucescat. Adducet vir vxorem ad Sacerdotem, in oblationem secum panem defersens fermentatum. Incentum non adhibeatur, quod tantummodo in sacrificijs pacificis adoleatur, nec oleo conspergatur oblatio, quod præfert misericordiam, non enim iustum est illam obtineat adultera. Mulierem Sacerdos adducet coram Domino, caput eius aperiet, ac omnino denudabit, vt illi nec velum, nec pallium, nec peplum, nec larua relinquatur sed toti sit populo exposita, quandoquidem coram Deo nuda sint omnia & aperta. Manibus hic eius panis fermentati superponet sacrificium, ipse verò suis manibus vas accipiet aquæ, cui de pulvere pavimenti tabernaculi paululum iniiciet, & coram Deo in illam hos fulminabit exorcismos: Placeat Deo, o mulier, quod si viro tuo fidem seruaueris integram, thorumque non violaueris, illa aquæ tibi ne noceant, imo summo opere profint, & tanta lateris valetudine, vt infra decem menses filium hoc mater adducas. Porro si foedifraga crimine polluta es adulterij Deum iouoco vindicem, vt aquas has hauriens, eius in te roat maledictio, toto corpore infirmeris, tibi venter intumescat, putrescat femur, paulatim deficiat & maximis, teste omni populo, calamitatibus oppressa moriaris. Ita vt hinc sumant formam iurandi per modum execrationis, vt dicant, saxit Deus mihi hoc, quod illi contingat. Hunc credit D. Aug. istorum esse

V. Mulieris fidei integritas. VI. Adulteri maledictio. VIII. Sacrificia.

sentum verborum, quæ sic ipse legit: *Dei in Dominus in maledictionem, & est emanatum.*

Quò dictò sacerdos illi bibendam propinabat aquam, eratque videre infalli ñem Dei virtutem, si namque mulier fidem pudica viro seruauerat, ilico solis instar formosè radiabat, si languens, sanabatur, & colore roseo facies intingebatur, nec non confectum fructum in vtero concipiebat, quem decem evolutis mensibus ad templum deferbat gratias Deo persolutura. Porro si fidem pellex marito violasset, ilico in pallorem vertebatur & velut cera flavescens toto corpore doloribus angebatur, venter intumescibat, femora putrescebant, & tristis nimis ac lamentabili sine vitam cum morte commutabat. An quid simile & admirabile percepisti? Quid plura? Instituit hoc Deus sacrificium duabus de causis: prima, vt peccatum adulterij detegeretur ac publicaretur: secunda, vt iustè puniretur. Quid hoc Domine mi? A quo tempore voluisti secretum hoc peccatum manifestari? semper oppositum præcepisti, nec non sapius ordinasti quicunque proximi nosset defectum, illum reticeat, & abscondat, modo verò formam præscribis, quæ detegatur, omnino miraculosam?

Mirum est (inquit D. Tho.) cum tanta sine peccata proditiõis reipublica, filiorum contumacia erga parentes infidelitatis seruum Dominis suis, subditorum suis principibus, nullum Deus instituerit sacrificium quo horum aliquid inquiretur, instituit autem, vt crimen adulterij reuelaretur. Numquid Domine consultius esset formam præscribere, quæ coniuratio detegatur, quam tumultuarij quidam in reipublicam moluntur, vel proditio, quam famuli in Domini sui perniciem machinantur? Vterius, si mandares vt qui hoc vidisset, ille crimen proderet, transeat; verum quod tu ille sis, qui manifesto miraculo in lucem, forumque proferas adulterium? Tu ergo proferendis in medium peccatis patras miracula? Illis affoles pallium tuæ iniicere misericordia. Hinc tibi pateat quanti faciat Deus crimen hoc adulterij, quod adeo grande tamque malæ notæ æstimat, vt velit illud omnimodè manifestari, ne eius causa tota pessum eat reipublica.

1. 2. q. 107. a. 4. ad 9. VII. Cur Deus voluerit adulteriū manifestari. VIII. Sacrificia.

Secundus hic erat effectus, vt puniretur aliis pro adulterio, unde tanti criminis reus infausa sūt, subito morte corruerat, vt dictum est. O magnum mysterium! Oblationes & sacrificia teste cent.

D. Paulo in beneficium, & salutem offeruntur hominum: Pro hominibus ut per illa salutem, vitam, prosperos dies, remissionem criminum, faustaque omnia consequantur. Attamen in damnum & supplicium, quis vlla vidit vquam immolari? Hoc in peccato licet attendere, Deum velle, ut quod omnibus est salutis remedium, adultero sit mortis instrumentum ut ex hoc intelligas, quam hoc peccatum Deo sit oppositum: *Nefas est & iniquitas maxima.*

§. 12. *Semper se Deus ostendit adulterio graviter offensum eo quod ipse auctor sit matrimonij.*

25 *(?) De deocho in dere cho*

Quæres, quæ tantæ offensæ causa? Cur Deus tam moleste fert adulterium, cum aperte non illi contradicat, nec offendant ex opposito (a) sed maritum? Hæc est autem ratio, quod ille, qui matrimonij ius cum altera fide promittit non solum illi cui coniungitur, sed principaliter ipsi Deo. Altercantur inter se duo viri nobiliores pacè sponunt, & presè. e. rege fœderati sanciunt amicitie: rex enim illis hoc faciet dū imponit, ipse est, qui propriâ suâ regiâ personâ amborum iungit manus, qui nedū sibi mutuo pacè iurant servandam, & amicos denno futuros, sed præcipuè ipsi regi hoc spondent præstito inter manus eius iuramento, velut huius contractus auctore principali, quod si vnus alteri filè transeat pacè fœdera firmata, conclusa, & iurata transgrediens pagione aut gladio caput alteri transuerberet, què precor offenderet: Certū est, quod multo nobilem illū offenderet, quem tā graviter percussisset, at multo longè grauius regem, cui hâc iurasset, manuq; dedisset amicitie custodiendæ, sed nec tantū percussū hæc spectat causa nobilem, quantum ipsum regem, qui queri præcipit perjurum, & de sub terra foras educi & carceri mancipari, ut puniat adeo sibi iniuriosum.

Matth. 19. 6.

Hoc est in matrimonio spectandum: est etenim fœdus, & contractus pacis ac perpetuæ fidelitatis inter virum & uxorem, & licet ipsi inter se verbo conueniant, fidem iurent, manus coniungant, & hic sequestris interueniant, attamen principalis Deus est, qui vtrumque coniungit: *Quos Deus coniunxit.* Ipse est, qui hoc celebrat matrimonij, qui hunc confirmat contractū, cui verba promittuntur, quique illa recipit principalis. Quinimo ex hoc collegit Christus indissolubile

vinculū esse matrimonij: quia nulla est in mundo potestas, quæ illud dissoluat, qui enim illos coniungit Deus est, & manifestū est quod nulla præsumet dissoluere creatura, quod Deus facit, atque confirmat: *Itaque, sic loquitur Christus, Quos Deus coniunxit, homo non separet.* Hinc sequitur quocumque vir & uxor fidem iauerit, grauitè licet eam offendant, multo tamen grauius ipsum Deum, qui tantum in se suscipit ponere flagitium.

Hanc rationem per vatem Malachiam Deus proposuit. Multos erat inuocare de populo Israel, qui cum non leui suarum præiudicio te minarum se alienigenis indebitè coniungerent, vocat Dominus Prophetam illique mandat vociferetur: *Transgressus est iuda, & abominatio facta est in israel & in ierusalem.* Committuntur est à populo meo scelus, quia tota meæ lex penitus eueretur. Quod illis verbis indicatur, *Transgressus est iuda.* Alij cum Vatablo legit, *Perfida defecit iuda.* Hanc nulla perfidiam potest interpretari. Propitiū sit mihi Deus, quia si le futurus casus quem tantopere Deus extollit? *Quia contaminauit iudas sanctificatorū Domini.* Quo verbo sanctificationis Domini Vatablus intelligit, ex ipsorum sensu hebreorū, matrimonij vinculū, & vocatur *Sanctificatio Domini* quia ab ipso Domino instituta est & confirmata in paradiso, ipse sanctificauit illud, ipse benedixit. O quam moleste fert hoc Deus, obquit Propheta: *Disperdet Dominus virū, qui fecerit hoc, magistrum & discipulum nobi esse plebeiū diuini suæ pauperis.* Post hæc & hoc audite loquitur Deus: *Et hoc rursum fecistis: operiebatis lacrymis altare Domini fetu & mugitu ita ut non respiciat ultra ad sacrificiū, nec accipiat placabile quid de manu vestra, quod quod istis suas deierentibus vxores, illarūq; aggrauantibus, ipsæ ad altare Domini recurrerent, mugientes, & alto de pectore suspiria producentes. His ita mouebatur Deus, ut diceret ad eum proditores, cū tāis vxores vestras opprimeretis iniurijs, eas obligatis, ut ad me querulose recurrerent: tales autē tantaque fuerunt earū lacrymæ, ut altare ipsum operiret, ita ut dū vos accederetis in hi sacrificiū litaturi, viderim ibi vestrarū lacrymas vxorū in modū quas oppressistis & in sile limentantium, quibus ita commoueor ut non solum vestra non rependant sacrificia beneficijs, imo potius horrendis vestra puniam delicta supplicijs, hos audit populus Dei sermo, es, & licet grauitè eum sentiat stomachatum, audet tamen obijcere: Dominè cur*

